

УДК 7.012:7.046(=161.2)

DOI <https://doi.org/10.15407/nz2025.05.1180>

ЕТНОКУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМОТВОРЕННЯ В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ

Ольга ВАСКЕВИЧ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1936-7342>

PhD з Професійної освіти, Київська державна
академія декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну імені Михайла Бойчука,
в. о. кафедри монументального і станкового живопису,
вул. М. Бойчука, 32, 01103, Київ, Україна,

Розглядається роль етнокультурної спадщини в сучасному дизайні як важливого ресурсу збереження національної ідентичності та формування нових підходів у проектно-мисленні. В умовах глобалізації та уніфікації візуального простору актуалізується потреба у використанні традиційних орнаментальних мотивів, конструктивних принципів і колористики не лише як декоративного ресурсу, а й як концептуальної основи дизайнерських практик.

Актуальність теми зумовлена необхідністю пошуку шляхів гармонійного поєднання традиційних мистецьких кодів із сучасними креативними індустріями, що дає змогу зберігати культурну самобутність та водночас інтегруватися у глобальний культурний простір. Особлива увага приділяється проблемі збереження національної ідентичності в дизайні, розвитку освітніх практик, брендингу територій, а також створенню сталих і соціально відповідальних візуальних рішень.

Метою дослідження є аналіз шляхів інтеграції народних художніх традицій у графічний, предметний, текстильний і просторовий дизайн, а також виявлення їхнього впливу на становлення нової ідеології проектного мислення.

Методи культурологічного, мистецтвознавчого та порівняльно-аналітичного аналізу дали змогу простежити взаємозв'язки між традиційною культурною спадщиною та сучасними дизайнерськими практиками, визначити семантичні, композиційні й технологічні аспекти інтеграції етно-мистецьких кодів у дизайн.

Ключові слова: етнодизайн, народне мистецтво, формотворення, українська візуальна культура, декоративно-прикладне мистецтво, дизайнерське проектування, традиція, орнамент.

Olga VASKEVICH

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1936-7342>

PhD in Vocational education, Acting Head
of the Department

of Monumental and Easel Painting,

Mykhailo Boichuk Kyiv

State Academy of Decorative Applied Arts and Design,
32, M. Boychuk St., 01103, Kyiv, Ukraine,

ETHNOCULTURAL HERITAGE AS A SOURCE OF FORMATION IN CONTEMPORARY DESIGN

The article examines the role of ethnocultural heritage in contemporary design as an important resource for preserving national identity and developing new approaches in project-based thinking. In the context of globalization and the unification of visual space, the need arises to employ traditional ornamental motifs, constructive principles, and color schemes not only as decorative resources but also as a conceptual foundation for design practices.

The relevance of the topic is determined by the necessity to find ways to harmoniously combine traditional artistic codes with modern creative industries, which allows preserving cultural authenticity while simultaneously integrating into the global cultural space. Special attention is given to the issue of maintaining national identity in design, developing educational practices, territorial branding, and creating sustainable and socially responsible visual solutions.

The aim of the study is to analyze the ways of integrating folk artistic traditions into graphic, product, textile, and spatial design, as well as to identify their influence on the formation of a new ideology of project-based thinking.

Methods of cultural studies, art history, and comparative-analytical analysis made it possible to trace the interconnections between traditional cultural heritage and contemporary design practices, and to determine the semantic, compositional, and technological aspects of integrating ethnocultural codes into design.

The results of the study indicate that ethnocultural heritage serves not only as a source of stylistic inspiration but also as a foundation for creating sustainable, ecological, culturally relevant, and socially significant solutions. It is shown that ethnodesign acts as an effective means of dialogue between the past and the present, contributes to the preservation of crafts, generates new economic opportunities for local communities, and fosters a positive national image in the global context. The necessity of an interdisciplinary approach to understanding ethnocultural heritage as a dynamic resource capable of combining aesthetics, functionality, and the value orientations of society is emphasized.

Keywords: ethno-design, folk art, form creation, Ukrainian visual culture, decorative and applied art, design engineering, tradition, ornament.

Вступ. *Постановка проблеми.* Сучасне дизайнерське проектування дедалі частіше звертається до традиційних джерел, зокрема етномистецької спадщини, як до основи формування нових візуальних, предметних і просторових рішень. У цьому контексті важливого значення набуває переосмислення форм, символіки, орнаментики та колористики народного мистецтва не лише як стилістичного ресурсу, а як концептуального підґрунтя, здатного впливати на ідеологію дизайну.

У сучасному глобалізованому світі, де зростає загроза уніфікації культурних кодів і візуальних образів, особливої значущості набуває збереження національної ідентичності засобами дизайну. В цьому контексті етномистецька традиція виступає не лише джерелом стилістичних рішень, а й глибинним культурним маркером, здатним формувати нові дизайнерські смисли. Сучасне дизайнерське проектування активно звертається до візуальної мови народного мистецтва, прагнучи інтегрувати його естетичні та символічні характеристики у створення об'єктів, що резонують з ментальністю, пам'яттю і потребами локальних спільнот. Такий підхід забезпечує як художню, так і функціональну унікальність проєктів, підсилює ціннісні орієнтири суспільства та сприяє розвитку національного візуального наративу. Попри зростаючий інтерес до етнودизайну, теоретичні основи формоутворення на основі етномистецьких традицій потребують подальшого системного осмислення та методичного узагальнення, що й зумовлює *актуальність* нашого дослідження.

Стаття акцентує на виявленні специфічних підходів до адаптації етнічної орнаментики, конструктивних елементів і колористики у сучасному графічному, текстильному, предметному та просторовому дизайні.

Таким чином, результати дослідження розширюють наявні уявлення про методологічні підходи до формоутворення у дизайні, ґрунтованого на етномистецькій спадщині, і створюють підґрунтя для подальших розробок у царині авторського дизайну, освіти та культурної політики.

Аналіз останніх публікацій. У наукових дослідженнях останніх десятиліть простежується зростаючий інтерес до проблеми етнودизайну як феномену сучасної культури, що поєднує традиційну художню спадщину з інноваційними технологіями.

Є. Антонович [1] розглядає феномен «етноренесансів» у культурі ХХ ст., акцентуючи увагу на їхньому значенні для формування національної ідентичності та розвитку етнودизайнерських практик. У близькому до нього ракурсі працює Ю. Афанасьєв [2], який аналізує етностиль у контексті глобалізаційної парадигми, визначаючи його як інструмент культурного діалогу й противагу уніфікаційним тенденціям сучасності.

Питання формування професійної компетентності у сфері етнودизайну розробляє А. Бровченко [3], який обґрунтовує доцільність інтеграції основ етнودизайну в підготовку майбутніх учителів трудового навчання. У цьому контексті актуальними є й дослідження О. Шпака [4], присвячені підготовці бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності, що свідчить про важливість поєднання традиційних художніх практик із сучасною дизайнерською освітою.

Особливу увагу привертають роботи, які аналізують сучасний вимір етнودизайну у зв'язку з цифровими технологіями. Так, А. Колеснікова, С. Подлевський та А. Осадча [5] вивчають можливості застосування комп'ютерної графіки для створення візуальної ідентичності на основі етнокультурних мотивів. Інша робота Колеснікової та В. Тименка [6] спрямована на інтеграцію етнودизайну в графічному дизайні з позицій розвитку обдарованості студентів, що підтверджує актуальність етнокультурних засад у діагностиці та підтримці творчих здібностей.

Важливим прикладом прикладного використання народних традицій у сучасному дизайні є дослідження І. Петрової, М. Рижого та О. Васкевич [7], де показано адаптацію елементів бубнівського розпису у графічному дизайні для розробки фірмового стилю творчо-експериментальної лабораторії «КЕРАММІСТО». Цей приклад демонструє потенціал етнودизайну як засобу створення впізнаваної айдентики та інструмента культурної комунікації.

І. Сиваш [8] розглядає етнودизайн у контексті становлення українського національного стилю на початку ХХ ст., підкреслюючи його значення для формування наукових уявлень про стильові напрями. Доповнює цей підхід І. Юрченко [9], який аналізує методи формотворення дизайн-об'єктів на основі етнокультурних традицій, розкриваючи методологіч-

ні засади застосування традиційних кодів у сучасному проектуванні.

Огляд літератури свідчить про багатогранність досліджень у сфері етнодизайну. Вони охоплюють як теоретичні аспекти, так і педагогічний вимір, а також практичні напрями застосування традиційних мотивів у графічному дизайні та брендингу. Сучасні дослідження відзначають інтеграцію цифрових технологій та методологічні підходи до формотворення, що свідчить про перехід етнодизайну від етнографічної стилізації до рівня концептуального й технологічного ресурсу сучасного дизайну.

Метою статті є аналіз шляхів інтеграції народних художніх традицій у графічний, предметний, текстильний і просторовий дизайн, а також виявлення їхнього впливу на становлення нової ідеології проектного мислення.

Методи культурологічного, мистецтвознавчого та порівняльно-аналітичного аналізу дали змогу простежити взаємозв'язки між традиційною культурною спадщиною та сучасними дизайнерськими практиками, визначити семантичні, композиційні й технологічні аспекти інтеграції етномистецьких кодів у дизайн.

Основна частина. У сучасному дизайні дедалі більшої актуальності набуває не лише візуальне цитування чи стилізація елементів традиційної культури, а глибинна інтеграція народної художньої системи у структуру проектного мислення. Мова йде про трансформацію «з урахуванням регіональних й локальних особливостей етнографічного мистецтва, промислового дизайну, ремісництва тощо, утвердження традиційних мистецьких технік, інновацій у сфері комунікацій, медіа, реклами, застосування цифрових технологій у процесі дизайнерської діяльності» [4, с. 25].

Народна художня культура формувалася як цілісна система у взаємозв'язку з довкіллям, духовними уявленнями та суспільною практикою. У цьому контексті важливими є такі принципи, як сакральність символіки, доцільність форми, гармонійна взаємодія з природою, перевага ручної праці, морально-етичний вимір творчості. Усі ці засади можуть і повинні впливати на сучасний дизайн не як декор, а як концептуальна ідеологія проектування.

Сучасне формоутворення потребує повернення до глибинних сенсів, що містить традиційна візуальна

культура. Дизайн має не лише вирішувати функціональні задачі, а й працювати з культурними кодами, архетипами, з якими ідентифікує себе споживач. Водночас звернення до культурних кодів потребує не лише їхньої механічної інтеграції, а й осмислення контексту їхнього виникнення, символічних значень та трансформацій у сучасному суспільстві. Відтворення архетипів у дизайні дозволяє не просто прикрасити об'єкт, а надати йому нових змістів, залучити до діалогу з минулим, відкрити багатогранність етнокультурної спадщини для сучасних поколінь. Такий підхід сприяє формуванню емоційного зв'язку між середовищем і людиною, поглиблює процес ідентифікації, а також стимулює розвиток креативного мислення, відкриваючи нові можливості для авторського й соціально відповідального дизайну.

Етнодизайн має потенціал для формування нового типу креативності, в основі якого лежить цілісне бачення світу, властиве традиційній культурі: синтез утилітарного і сакрального, людини і середовища, локального і універсального. У сучасній проектній культурі дедалі частіше спостерігається тенденція до відходу від поверхневого етностилю як орнаментальної надбудови у бік концептуалізації, коли дизайн-об'єкт розглядається як носій наративу, що апелює до культурної пам'яті. Наприклад, у графічному дизайні брендингу активно використовуються етнографічні модулі не для декору, а для комунікації ідеї приналежності, довіри, сталій ідентичності.

У практиці інтер'єрного та предметного дизайну принципи народної художньої культури можуть втілюватися у кількох формах. З одного боку, це моделювання простору за аналогією до традиційної української хати з притаманною їй символікою зон, орієнтацією на сторони світу, домінуванням природних матеріалів та логікою формоутворення, що спирається на ручне виробництво, локальні ресурси й ремісничі технології. З іншого боку — це смислове наповнення дизайну, коли створюваний об'єкт стає носієм культурного послання, пов'язаного з образом роду, землі та традиційних ремесел. Особливо цінним є потенціал народної культури для формування ідеології сталого дизайну: поваги до ресурсу, довговічності речей, багатофункціональності, локальності. Саме ці принципи дедалі більше цінуються в глобальному дизайнерському дискурсі.

Таким чином, інтеграція народної художньої культури в сучасний дизайн має виходити за межі стилістичного цитування. Йдеться про стратегічне мислення, в якому традиція виступає не лише формальною складовою, а глибинною структурою, що формує ідентичність, цінності та образ майбутнього проектного середовища.

У сучасних дизайнерських практиках етнічна візуальна спадщина трансформується не як калька, а через низку специфічних методик, що дозволяють інтегрувати її семантичний і формоутворювальний потенціал у різні сфери проектування. Така адаптація охоплює три ключові компоненти: орнаментику, конструкцію та колористику і реалізується по-різному залежно від контексту застосування: у графічному, текстильному, предметному і просторовому дизайні.

Поєднання традиційного, самобутнього мистецтва у сучасних артоб'єктах з естетичним новаторством надає новий імпульс розвитку дизайнерських стратегій, де етнокультурна спадщина є не лише джерелом візуального стилю, а й фундаментом для формування концептуальної й ціннісної основи проектування [2, с. 144]. Таке поєднання дозволяє дизайнерам створювати об'єкти, які поєднують глибину символіки, функціональності і актуальні соціальні пріоритети, а також відкривають простір для діалогу між минулим і сучасністю. У цьому процесі важливо, щоб автори не лише механічно застосовували орнаменти чи мотиви, а й осмислювали їхню історію, значення та взаємозв'язок із сучасними ідеями сталого розвитку, ідентичності та культурної репрезентації.

Саме так народжується дизайн, що здатен транслювати унікальні цінності спільноти у глобальному контексті, підкреслювати багатогранність локальної культури і водночас відповідати викликам часу, такими як екологічність, етичність виробництва й підтримка культурної різноманітності. Подібний підхід формує не просто предметний чи просторовий стиль, а цілісний світоглядний наратив, у якому поєднуються історія, новітні технології та соціальна відповідальність, а сам дизайн перетворюється на інструмент збереження і трансляції культурної спадщини для майбутніх поколінь.

У графічному дизайні етнічна орнаментика адаптується через прийоми абстрагування, модульності та генерації патернів. Традиційні мотиви трансфор-

муються у графічні «будівельні блоки», які можуть комбінуватися за алгоритмічними або композиційними схемами, зберігаючи ритміку та реляційну структуру оригіналу, але набуваючи сучасної візуальної мови. Орнаментальні фрагменти редукуються до геометризованих форм, що спрощує їхнє сприйняття в цифрових і друкованих середовищах, водночас зберігаючи асоціативний зв'язок з культурною основою. Застосовуються також техніки деконструкції та реконструкції: фрагменти народного орнаменту рвуться на елементи, а потім реконфігуруються у нові композиції для логотипів, упаковки, інформаційної графіки, де символічне «коріння» працює на ідентифікацію бренду.

Окрім того, як зазначає дослідник Юрченко І.А. «застосування декоративних технік та етнокультурних мотивів у галузях сучасного дизайну має й наступні варіанти інтерпретацій: популяризація або культурна інтерпретація етноорнаментальних мотивів засобами їх проекції за допомогою світлотехніки та проекції на архітектурні споруди або інші дизайн об'єкти згідно з визначеною проектною темою» [9, с. 46].

У текстильному проектуванні етномотиви переосмислюються через пластичне повторення, варіативність та адаптацію до сучасних технологій виробництва. Орнаментальні системи використовуються як основа для створення модульних візерунків, де традиційна ритміка перекладається в повторювані структури з урахуванням масштабування, дзеркального відображення і зміни пропорцій. Важливим є поєднання ручної естетики з цифровою візуалізацією: мотиви скануються, редагуються та трансформуються в дизайні тканин із динамічним кольорним градієнтом або текстурними ефектами, які зберігають культурну пізнаваність, але функціонально адаптовані до сучасного одягу, інтер'єрних текстилів, аксесуарів. Колористичні схеми народної традиції інтерпретуються як базис для палітр, у яких історично зумовлені поєднання барв (наприклад, регіональні поєднання червоного, синього, білого) корелюють із сучасними тенденціями через трансформацію насиченості, тональності та контрасту.

У промисловому дизайні принципи народної художньої культури впроваджуються через конструктивне мислення: аналізується логіка форм, функцій і взаємодії об'єкта з користувачем, яка в традиційній

культури була зумовлена утилітарністю, локальною матеріальністю та символічним наповненням. Прийоми, такі як адаптація пропорцій традиційних артефактів, реструктуризація форм на основі ремісничих методів, використання локальних матеріалів у поєднанні з сучасними технологіями виготовлення, сприяють створенню об'єктів із глибоким культурним резонансом. Орнамент не лише декорує поверхню, а вбудовується в структуру предмета: через текстуровані поверхні, вишукане різьблення або інкрустації передається історичний наратив. Також вдаються до параметричного відтворення етнічних мотивів, де алгоритмічні варіації форм забезпечують індивідуалізацію та масштабованість дизайну, зберігаючи при цьому його корені.

У просторовому дизайні і архітектурних рішеннях етномистецька традиція переплавляється у стратегічні структури зонування, організації простору та вибору матеріалів. Традиційне уявлення про «хату» з її символічним зонуванням, орієнтацією на природні цикли і пропорційністю стає основою для проектування інтер'єрів, публічних просторів та культурних центрів. Орнаментальні мотиви використовуються як векторна графіка для просторової навігації, ритмічне повторення форм — для створення ритму проходження, а колористичні схеми — для емоційного кодування зон. У контексті сталого дизайну ці практики поєднуються з принципами локальності, вторинного використання та формування ідентичного середовища, що підтримує зв'язок із культурною пам'яттю естетичні та екологічні властивості [1, с. 10].

Отже, адаптація етнічної орнаментики, конструктивних принципів і колористики у сучасному дизайні відбувається через багаторівневу трансформацію: від формальної стилізації до глибокого концептуального запозичення, що включає семантичну, композиційну і ціннісну модифікацію традиційних візуальних кодів. Такий підхід дозволяє створювати проекти, які не лише актуалізують культурну спадщину, а й формують нові ідентичності у взаємодії з сучасними соціокультурними викликами.

Сучасний дизайн дедалі частіше орієнтується не лише на естетичні й функціональні параметри, а й на ціннісні пріоритети на кшталт сталого розвитку, соціальної відповідальності, етичного виробництва та збереження культурної різноманітності. У цьому

контексті етнокультурна спадщина набуває нового значення: вона розглядається не як архаїчний матеріал для стилізації, а як джерело філософських, технологічних та етичних принципів, що відповідають викликам сучасності. Інтеграція традицій народної художньої культури в дизайнерські практики формує глибокий зв'язок між локальною ідентичністю та глобальними цінностями сталого розвитку.

Етнокультурна спадщина втілює природовідповідні підходи, що формувались протягом століть: ощадливе ставлення до ресурсів, мінімізація відходів, вторинне використання матеріалів, тривалий життєвий цикл об'єктів. Ремісничі технології, традиційне землеробство, архітектурні рішення, декоративне мистецтво — усе це засвідчує практики, які сьогодні називають «екологічним» або «сталим» дизайном. Так, народне житло будувалося з локальних природних матеріалів (дерево, глина, солома), речі створювались з урахуванням їх багаторазового використання, а прикраси мали сакральний зміст і функцію духовного захисту. Відтак дизайнери, які працюють з етномотивами, водночас звертаються до глибокої логіки циклічності, відновлення й дбайливого ставлення до навколишнього світу.

Однією з форм соціальної відповідальності дизайну є підтримка культурної репрезентації та збереження локальної ідентичності в умовах глобалізації і вимагає «активної участі суспільства в підтримці галузі» [8, с. 322]. Використання елементів народного мистецтва в дизайні може виступати засобом візуального активізму, який протидіє уніфікації, популяризує місцеві ремесла й відновлює знання, які можуть бути втрачені. Наприклад, актуалізація традицій ткацтва, кераміки, розпису через сучасні дизайн-продукти створює економічні можливості для місцевих спільнот, сприяє міжпоколінній передачі знань і водночас забезпечує культурну сталість. Дизайнер у такому контексті виконує роль посередника між традицією і сучасністю, між локальним знанням і глобальним ринком. За визначенням кандидата педагогічних наук Бровченка А.І. «нині етнодизайн стає важливим інтегративно-комунікативним компонентом змісту фахової підготовки як у системі художньо-промислової, так і педагогічної освіти України» [3, с. 9].

Проекти, що залучають носіїв традиційного знання до процесу проектування, демонструють нові мо-

делі партнерства між дизайнерами і громадами. Це дозволяє реалізувати не лише культурно інклюзивний підхід, а й сприяти економічній сталій зайнятості. У практиці сучасного етнодизайну важливим аспектом стає етичне запозичення, коли автор враховує контекст, походження, символіку візуальних кодів і не використовує їх як декоративний шаблон без змістовного занурення. Таким чином формується практика «дизайну зі спільнотою», а не «дизайну для спільноти».

Традиційні орнаментальні структури мають потенціал не лише для візуального стилю, а й для моделювання сталих форм. Наприклад, конструктивні принципи народної архітектури чи дерев'яного різьблення лягають в основу біоінспірованих структур, що мають енергоефективні властивості. Колористика, основана на натуральних барвниках, відновлюється у сфері екотекстилю. Усе це свідчить про перспективу поєднання глибинного культурного змісту з технологіями майбутнього, орієнтованими на екологічну безпечність і культурну спадковість. Етнокультурна спадщина в сучасному дизайні — це не лише естетичне джерело, а концептуальна платформа для впровадження принципів сталого та соціально відповідального проектування. Її осмислене застосування дозволяє формувати дизайн, що не лише приваблює візуально, а й транслює етичні, екологічні та культурні смисли, критично необхідні для розвитку суспільства в умовах глобальної трансформації.

У цьому аспекті відбувається зрушення від декоративного використання етнічних мотивів до їхньої інтеграції в дизайн як цілісної світоглядної системи. У сучасному світі, де урбанізація та глобалізаційні процеси активно змінюють вигляд населених пунктів, візуальне середовище міст стрімко втрачає локальні особливості, підпадаючи під вплив уніфікованих дизайнерських рішень, що домінують у глобальному культурному просторі. На цьому тлі етнодизайн виступає ефективним інструментом збереження і трансляції національної ідентичності через засоби просторової, предметної та графічної культури.

Використання традиційних орнаментів, кольорових кодів, формотворчих рішень, притаманних певному етнокультурному середовищу, дозволяє формувати унікальні образи середовища, візуально марковані національною належністю. Так, «використання

червоного та чорного, традиційного для українських вишиванок, асоціюється з коханням, родючістю, боротьбою, що надає глибину і змістовність дизайнерським рішенням. Це робить кольори потужним інструментом у формуванні культурної ідентичності» [5, с. 54]. Такий підхід не тільки підтримує культурну пам'ять, а й створює простори, в яких мешканці ідентифікують себе з власною історією, звичаями та традиціями.

В умовах домінування глобальних стилістик і шаблонів етнодизайн виконує функцію культурного опору — підкреслює відмінність, сприяє збереженню унікальності середовища й уповільнює процеси маргіналізації локального. Через інтеграцію народних символів, шрифтів, орнаментів і матеріалів у сучасну візуальну культуру міст, торговельних просторів, об'єктів інфраструктури відбувається збагачення візуального поля культурною змістовністю. Загалом, етнодизайн у публічному просторі виконує не лише естетичну, а й просвітницьку функцію, транслюючи цінності культурної спадщини широким верствам населення. Так у «графічному фолк-дизайні етностиль» може виявлятися у шрифтах, айденіті, ілюстрації, анімації, відеоіграх, світах доповненої реальності тощо» [5, с. 277]. Включення етнодизайну в урбаністичний простір підвищує рівень соціальної згуртованості, стимулює зацікавлення молоді традиціями та сприяє неформальній освіті через естетику щоденного життя.

Крім того, етнодизайн має значний потенціал для брендингу територій — від архітектури та дизайну середовища до сувенірної продукції, туристичних маршрутів і візуальних комунікацій. Відтак, «для успішного просування на ринку, створення позитивного іміджу, крім якісного продукту чи послуги, компаніям потрібно мати власний фірмовий стиль» [7, с. 135]. Локальні візуальні коди можуть стати основою для створення унікального іміджу міста або регіону, сприяючи розвитку креативних індустрій та культурного туризму. Важливо зазначити, що успішна інтеграція етнодизайну у брендинг ґрунтується не лише на естетичному відтворенні орнаментів чи традиційних кольорів, а й на глибокому розумінні місцевих історичних, соціальних і культурних контекстів.

Такий багатовимірний підхід дає змогу підкреслити унікальність регіону, зробити його впізнаваним на

світовій арені, а також стимулює розвиток спільнот через включення локальних майстрів та носіїв традицій у процес створення нових дизайн-продуктів. Завдяки цьому етнодизайн не лише сприяє економічному пожвавленню, а й укріплює ідентичність, формує позитивний імідж території, відкриває перспективи для культурного діалогу та сталого розвитку. В результаті, брендинг на основі етнокультурних кодів стає живим механізмом збереження і актуалізації спадщини, що поєднує минуле й сучасне у гармонійному, інноваційному просторі.

Висновки. Проведене дослідження засвідчує значну роль етномистецької традиції як джерела інновацій у сучасному дизайнерському формуванні. Інтеграція принципів народної художньої культури у процеси проектування виходить далеко за межі поверхневої стилізації, перетворюючись на концептуальну основу, що формує ідеологію дизайну, орієнтованого на національні, екологічні та соціальні цінності. Адаптація етнічної орнаментики, конструктивних прийомів і колористичних рішень у графічному, текстильному, предметному та просторовому дизайні відкриває нові можливості для збереження і розвитку культурної спадщини в актуальному візуальному середовищі.

Значна увага приділена також аналізу взаємозв'язку етнокультурних кодів із принципами сталого й соціально відповідального дизайну. Доведено, що етнодизайн не лише відповідає викликам часу, а й активно сприяє формуванню середовища, яке підтримує локальну ідентичність, культурну різноманітність і цінності сталого розвитку. У цьому контексті етнодизайн виступає як інструмент не лише художньої трансформації, а й соціокультурного діалогу між традицією й сучасністю.

Таким чином, етнодизайн має вагомий потенціал для формування ідентичного предметно-просторового середовища, що сприяє зміцненню національної ідентичності, збереженню культурної пам'яті та розвитку креативних індустрій. Подальші дослідження у цій сфері повинні зосередитися на поглибленні міждисциплінарного аналізу, розробці прикладних моделей впровадження етнодизайну у міське середовище, освіту та масову культуру.

1. Антонович Є. Етноренесанси в культурі XX с. та їхні етнодизайнерські виміри. *Етнодизайн європейський*

- вектор розвитку і національний контекст: збірн. наук. праць. Полтава: ПНПУ, 2015. Кн. 1. С. 7—11.
2. Афанасьєв Ю. Етностиль у контексті етнокультурної, національної та глобалізаційної парадигм. *Мистецтвознавчі записки: збірн. наук. праць*. Київ: Міленіум, 2011. Вип. 19. С. 197—202.
3. Бровченко А.І. *Формування фахової компетентності з основ етнодизайну у майбутніх учителів трудового навчання: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 — теорія та методика трудового навчання*. Київ, 2011. 21 с.
4. Шпак О.В. *Підготовка майбутніх бакалаврів графічного дизайну до застосування каліграфії у професійній діяльності: Дисертація доктора філософії: 015.01 — Київська Державна Академія Декоративно-Прикладного Мистецтва і Дизайну імені Михайла Бойчука*. Київ, 2023. 285 с.
5. Колеснікова А., Подлевський С., Осадча А. Етнодизайн в контексті цифрових технологій: комп'ютерної графіки у створенні візуальної ідентичності. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 83. Том 2. 2025. С. 50—57.
6. Колеснікова А., Тименко В. Від традиції до інновації: інтеграція етнодизайну в графічному дизайні в процес діагностики обдарованості здобувачів освіти. *Обдарованість: методи діагностики та шляхи розвитку. Матеріали Науково-практичного онлайн-семінару (Київ, 23—26 травня 2024 р.)*. С. 276—279.
7. Петрова І.В., Рижий М. Васкевич О.Є. Використання елементів бубнівського розпису в сучасному графічному дизайні (на прикладі розробки фірмового стилю творчо-експериментальної лабораторії «КЕРАММІСТО»). *Сучасні художні практики: традиції, новачі, перспективи. Збірник тез доповідей та повідомлень за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників і молодих учених (25 квітня 2024 р.)*. 2024. С. 134—140.
8. Сиваш І.О. Етнодизайн як складова формування наукових уявлень про український національний стиль на початку XX ст. *Вісник НАКККіМ: наук. журнал*. Київ: Міленіум, 2018. № 2. С. 319—323.
9. Юрченко І.А. Спеціальні підходи та методи формотворення дизайн-об'єктів на основі етнокультурних традицій. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Збірник наукових праць*. Харків: ХДАДМ, 2014. С. 42—47.

REFERENCES

- Antonovych, Y. (2015). Ethnorenascences in 20th-century culture and their ethnodesign dimensions. *Ethnodesign: European vector of development and national context: Collected scientific papers* (Book 1, pp. 7—11). Poltava: PNPU [in Ukrainian].
- Afanasyev, Y. (2011). Ethnostyle in the context of ethnocultural, national, and globalization paradigms. *Art Studies Notes*:

- Collected Scientific Papers*, 19, 197—202. Kyiv: Millenium [in Ukrainian].
- Brovchenko, A.I. (2011). *Formation of professional competence in the basics of ethnodesign for future labor education teachers: Abstract of dissertation for the degree of Candidate of Pedagogical Sciences (specialty 13.00.02 — Theory and Methods of Labor Training)*. Kyiv [in Ukrainian].
- Shpak, O.V. (2023). *Training future bachelors of graphic design to use calligraphy in professional activity: Doctor of Philosophy dissertation (015.01) — Kyiv State Academy of Decorative and Applied Arts and Design named after Mykhailo Boychuk*. Kyiv [in Ukrainian].
- Kolesnikova, A., Podlevskyi, S., & Osadcha, A. (2025). Ethnodesign in the context of digital technologies: Computer graphics in creating visual identity. *Actual Issues of Humanities*, 83 (2), 50—57 [in Ukrainian].
- Kolesnikova, A., & Tymenko, V. (2024). From tradition to innovation: Integration of ethnodesign in graphic design in the process of gifted students' assessment. *Giftedness: Methods of diagnostics and ways of development. Proceedings of the Scientific-Practical Online Seminar (Kyiv, May 23—26, 2024)* (Рр. 276—279). Kyiv [in Ukrainian].
- Petrova, I.V., Ryzhyi, M., & Vaskevych, O.Y. (2024). Using elements of Bubniv painting in modern graphic design: Case study of the corporate style of the Creative-Experimental Laboratory «KERAMMISTO». *Modern Art Practices: Traditions, Innovations, Prospects. Collection of abstracts and reports from the All-Ukrainian Scientific-Practical Conference of Researchers and Young Scientists (April 25, 2024)* (Рр. 134—140) [in Ukrainian].
- Sivash, I.O. (2018). Ethnodesign as a component of forming scientific ideas about the Ukrainian national style at the beginning of the 20th century. *Bulletin of NAKK-KiM: Scientific Journal*, 2, 319—323. Kyiv: Millenium [in Ukrainian].
- Yurchenko, I.A. (2014). Special approaches and methods of creating design objects based on ethnocultural traditions. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts: Collection of Scientific Works* (Рр. 42—47). Kharkiv: KhDADM [in Ukrainian].